

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Promemorian Förvalsalternativ inom premiepensionen (Fi2020/00584/FPM)

Journalistförbundet har tagit del av förslagen i promemorian "Förvalsalternativ inom premiepensionen". Journalistförbundet har inte fått utredningen på remiss men vill ändå lämna vissa synpunkter. Journalistförbundets svar behandlar enbart den del av utredningen som gäller förändringar av offentlighets- och sekretesslagen (OSL). I promemorian föreslås att meddelarskyddet ska begränsas när det gäller uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden i en av myndighet bedriven affärsmässig investeringsverksamhet. Detta föreslås göras på så sätt att orden "eller investeringsverksamhet" läggs till i OSL, 31 kapitlet, 26 §, 2 stycket. Motsvarande begränsning av meddelarskyddet finns idag avseende uppgift inom myndighets utlåningsverksamhet.

Sekretess för AP-fondernas investeringsverksamhet infördes så sent som den 1 maj i år. I förarbetena till den sekretessbestämmelsen framgår det att regeringen anser att uppgifter som förekommer i myndigheters investeringsverksamhet är av stort allmänintresse. I propositionen uttalas att: "Det är av vikt att allmänheten och media kan få insyn i och granska AP-fondernas investeringsverksamhet eftersom det bidrar till att stärka kvaliteten i

verksamheten och förtroendet för pensionssystemet."¹ Det framgår vidare att uppgifterna saknat sekretesskydd tidigare. Det framgår inte att avsaknaden av sekretesskydd skulle inneburit något problem för AP-fonderna när det gäller möjligheten att investera pengar eller möjligheten för AP-fonderna att inhämta uppgifter. Trots det infördes den nya sekretessbestämmelsen om än med ett rakt skaderekvisit, det vill säga att offentlighet är huvudregel.

Enligt Journalistförbundet har det i den nu aktuella utredningen inte visats att det finns några skäl för att begränsa meddelarskyddet på det sätt som föreslås i promemorian. Tvärtom anser Journalistförbundet att de skäl som lyfts fram till förmån för insyn i ovan nämnda proposition alltså gör sig gällande. Att media har möjlighet att få information om AP-fondernas verksamhet tack vare meddelarskyddet bidrar till att missförhållanden kan avslöjas, vilket stärker kvaliteten i verksamheten. Journalistförbundet vill erinra om att meddelarskyddet inte per automatik innebär att uppgifter offentliggörs. Meddelarskyddet bygger på att uppgiften tas om hand av en redaktion som på ett ansvarsfullt sätt behandlar informationen. De journalister som får reda på informationen omfattas av källskydd och riskerar fängelse för de fall de bryter mot källskyddet. Det är ansvarig utgivare som ytterst avgör om det finns skäl att publicera uppgifter som lämnats med stöd av meddelarskyddet.

Insynen i AP-fondernas verksamhet är avgörande för pensionsspararnas förtroende för verksamheten och pensionssystemet i stort. Meddelarskyddet utgör en viktig del i den offentlighetstradition som finns inom svensk förvaltning och som byggt det stora förtroende för myndigheter som vi har i Sverige. Inskränkningar i meddelarskyddet av den typ som nu föreslås riskerar att urholka grundlagarnas betydelse och det påverkar inte bara möjligheten till insyn negativt, utan på sikt även förtroendet för AP-fondernas och andra myndigheters verksamhet. Mot den bakgrunden avstyrker Journalistförbundet förslaget till förändring i OSL, 31 kapitlet, 26 §, 2 stycket.

Om regeringen trots detta väljer att gå vidare med förslaget anser Journalistförbundet att det inom ramen för det fortsatta lagstiftningsarbetet bör utredas vilka andra myndigheter, vid sidan om AP-fonderna, som kan komma att träffas av den nya regleringen. Enligt Journalistförbundet har den behovsanalys som gjorts i promemorian enbart behandlat behovet inom AP-fonderna och om även andra myndigheter omfattas av bestämmelsen bör behovet analyseras för alla dessa myndigheter.

*Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet*

¹ Prop 2019/20:57 Vissa ytterligare ändringar av placeringsreglerna för Första-Fjärde AP-fonderna, se sid 31.